

Sosyal Yardım ve İnceleme Görevlilerinin Sosyal Yardım Alanına İlişkin Görüşleri ve Kanıta Dayalı Uygulama ile İlişkisi

The Views of Social Assistance and Review Officers on Social Assistance Area and Their Links with EvidenceBased Practice

Selami TOPUZ
Yasemin ÖZKAN

Uzman Yardımcısı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı,
Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
Sosyal Hizmet Bölümü

Mayıs 2017, Cilt 7, Sayı 1, Sayfa 169-189
May 2017, Volume 7, Number 1, Page 169-189

P-ISSN: 2146 - 4839

E-ISSN: 2148-483X

2017/1

www.sgd.sgk.gov.tr
e-posta: sgd@sgk.gov.tr

Yazılar yayınlanmak üzere kabul edildiği takdirde, SGD elektronik ortamda tam metin olarak yayımlamak da dahil olmak üzere, tüm yayın haklarına sahip olacaktır. Yayınlanan yazılardaki görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve tablolardan kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

If the manuscripts are accepted to be published, the SGD has the possession of right of publication and the copyright of the manuscripts, included publishing the whole text in the digital area. Articles published in the journal represent solely the views of the authors.

Some parts of the articles and the tables can be cited by showing the source.

SGD

Sosyal Güvenlik Dergisi
Journal of Social Security

Cilt:7 - Sayı:1 - Yıl: 2017 / Volume: 7 - Number: 1 - Year: 2017

Sahibi / Owner of the Journal

Sosyal Güvenlik Kurumu Adına / *On behalf of the Social Security Institution*
Dr. Mehmet Selim BAĞLI (Kurum Başkanı / *President of the Institution*)

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Responsible Publication Manager

Uğur KORKMAZ

Yayın Kurulu / Editorial Board

Op.Dr. Orhan KOÇ
Eyüp Sabri DEMİRCİ
Erdoğan ÜVEDİ
Fazıl KARA

Editörler / Editors

Doç. Dr. Erdem CAM
Selda DEMİR
Asuman KAÇAR

Yayın Türü: Uluslararası Süreli Yayın / *Type of Publication: Periodical*

Yayın Aralığı: 6 aylık / *Frequency of Publication: Twice a Year*

Dili: Türkçe ve İngilizce / **Language:** Turkish and English

Basım Tarihi/Press Date: 10/05/2017

*Sosyal Güvenlik Dergisi (SGD),
TUBİTAK ULAKBİM - TR
ASOS INDEX - TR
SOBIAD - TR
EBSCO HOST - US
INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL - PL tarafından indekslenmektedir.*

*Journal of Social Security (SGD), has been indexed by
TUBİTAK ULAKBİM - TR
ASOS INDEX - TR
SOBIAD - TR
EBSCO HOST - US
INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL - PL*

SGD Sosyal Güvenlik Dergisi

Tüm hakları saklıdır. Dergi'de yer alan bilimsel çalışmaların bir kısmı ya da tamamı telif hakları saklı kalmak üzere, eğitim, araştırma ve bilimsel amaçlarla çoğaltılabilir.

Tasarım / Design: 360 Sosyal Medya Reklam Tic. Ltd. Şti. • www.sosyalmedya360.com

Basım Yeri / Printed by: 7 Punto Tasarım - Matbaacılık Ltd. Şti. • www.yedipunto.com

İletişim Bilgileri / Contact Information

Ziyabey Caddesi No: 6 Balgat / Ankara / TURKEY

Tel / Phone: +90 312 207 88 91 - 207 87 70 • Faks / Fax: +90 207 78 19

Erişim: www.sgd.sgk.gov.tr • e-posta / e-mail: sgd@sgk.gov.tr

ULUSLARARASI DANIŞMA KURULU / INTERNATIONAL ADVISORY BOARD

Professor Yener ALTUNBAŞ
Bangor University - UK

Professor Özyay MEHMET
University of Carleton - CA

Asst. Prof. Sara HSU
State University of New York-USA

Professor Paul Leonard GALLINA
Bishop's University - CA

Professor Allan MOSCOVITCH
University of Carleton - CA

Asst. Prof. C. Rada Von ARNIM
University of Utah - USA

Professor Jacqueline S. ISMAEL
University of Calgary - CA

Professor Mark THOMPSON
University of British Columbia - CA

ULUSAL DANIŞMA KURULU / NATIONAL ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Ahmet Cevat ACAR
TÜBA

Prof. Dr. Fevzi DEMİR
Yaşar Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Müjdat ŞAKAR
Marmara Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Prof. Dr. İsmail AĞIRBAŞ
Ankara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. A. Murat DEMİRCİOĞLU
Yıldız Teknik Üniversitesi İİBF

Prof. Dr. Savaş TAŞKENT
İstanbul Teknik Üniversitesi
İşletme Fakültesi

Prof. Dr. Örsan AKBULUT
TODAİE

Prof. Dr. Ömer EKMEKÇİ
İstanbul Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Sabri TEKİR
İzmir Üniversitesi İİBF

Prof. Dr. Levent AKIN
Ankara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. E. Murat ENGİN
Galatasaray Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Aziz Can TUNCAY
Bahçeşehir Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Yusuf ALPER
Uludağ Üniversitesi İİBF

Prof. Dr. Şükran ERTÜRK
Dokuz Eylül Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. M. Fatih UŞAN
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Faruk ANDAÇ
Çağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Afsun Ezel ESATOĞLU
Ankara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Doç. Dr. Süleyman BAŞTERZİ
Ankara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Kadir ARICI
Gazi Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Ali GÜZEL
Kadir Has Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Gaye BAYCIK
Ankara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Onur Ender ASLAN
TODAİE

Prof. Dr. Alpay HEKİMLER
Namık Kemal Üniversitesi İİBF

Doç. Dr. Hediye ERGİN
Marmara Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Prof. Dr. Berrin Ceylan ATAMAN
Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi

Prof. Dr. Oğuz KARADENİZ
Pamukkale Üniversitesi İİBF

Doç. Dr. Emel İSLAMOĞLU
Sakarya Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi

Prof. Dr. Hayriye ATİK
Erciyes Üniversitesi İİBF

Prof. Dr. Türksel KAYA BENGSHIR
TODAİE

Doç. Dr. Saim OCAK
Marmara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Zakir AVŞAR
Gazi Üniversitesi
İletişim Fakültesi

Prof. Dr. Aşkın KESER
Uludağ Üniversitesi İİBF

Doç. Dr. Feriða YERDELEN TATOĞLU
İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Prof. Dr. Ufuk AYDIN
Anadolu Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Cem KILIÇ
Gazi Üniversitesi İİBF

Doç. Dr. Mehmet TOP
Hacettepe Üniversitesi İİBF

Prof. Dr. Remzi AYGÜN
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Prof. Dr. Ali Rıza OKUR
İstanbul Sabahattin Zaim
Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Türker TOPALHAN
Gazi Üniversitesi İİBF

Prof. Dr. Abdurrahman AYHAN
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
İİBF

Prof. Dr. Serdar SAYAN
TOBB Ekonomi ve Teknoloji
Üniversitesi İİBF

Doç. Dr. Gülbiye YENİMAHALLELİ
Ankara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Serpil AYTAÇ
Uludağ Üniversitesi İİBF

Prof. Dr. Ali Nazım SÖZER
Yaşar Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Mehmet BARCA
Ankara Sosyal Bilimler
Üniversitesi SBF

Prof. Dr. Sarper SÜZEK
Atılım Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Sinem YILDIRIMALP
Sakarya Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi

Prof. Dr. Nürşen CANIKLIOĞLU
Marmara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Sosyal Yardım ve İnceleme Görevlilerinin Sosyal Yardım Alanına İlişkin Görüşleri ve Kanıta Dayalı Uygulama ile İlişkisi¹

The Views of Social Assistance and Review Officers on Social Assistance Area and Their Links with Evidence Based Practice

Selami TOPUZ*

Yasemin ÖZKAN**

ÖZ

Bu araştırma, sosyal yardım ve inceleme görevlisi (SYİG) personelin sosyal yardım alanına ilişkin bilgi ve görüşlerini ve kanıta dayalı uygulama (KDU) ile ilişkisini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırma nicel araştırma yöntemleriyle yürütülmüş ve bu kapsamda Türkiye İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırması (NUTS-Nomenclature of Territorial Units for Statistics) düzey 1 temel alınarak 349 SYİG ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçları konuyla ilgili kaynaklar ışığında tartışılmış ve SYİG'nin KDU'ya ilişkin görüşlerine değinilmiştir. İhtiyaç sahiplerinin belirlenmesinde ve politikaların oluşturulmasında kaynakların etkin ve etkili kullanılması açısından KDU'nun etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Sosyal yardım ve inceleme görevlisi, sosyal yardım, kanıta dayalı uygulama

ABSTRACT

This research has been done in an effort to reveal the views of social assistance and review officers on social assistance area and their links with evidence-based practices. The research has been carried out by using quantitative research techniques and the survey sheet created by the researcher has been conducted amongst 349 Social Assistance and Review Officers by predicating on Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) Level 1. Research results have been discussed in the light of literature review and the views of social assistance and review officers on evidence-based practices have been touched upon. Evidence-based practice has a great importance in terms of deployment of resources in policy making and determining needy individuals.

Keywords: Social assistance and review officers, social assistance, evidence-based practices

* *Uzman Yardımcısı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, selamitopuz@gmail.com*

** *Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, ymozkan@gmail.com*

¹ Bu çalışma Prof. Dr. Yasemin ÖZKAN'ın danışmanlığında Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı'nda yürütülen Selami TOPUZ'un "Sosyal Yardım ve İnceleme Görevlilerinin Sosyal Yardım Alanına İlişkin Görüşleri ve Kanıta Dayalı Uygulama ile İlişkisi" isimli yüksek lisans tez çalışmasından (2015) yararlanılarak hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Yoksulluk insanlık tarihi kadar eski olan bir olgudur. İnsanoğlu, tarihin her döneminde yoksullukla mücadele etmek için çeşitli yöntemler geliştirmiştir. Yaşanan toplumsal gelişmeler yoksullukla mücadele yöntemlerini etkilemiştir. Bu yöntemlerle birlikte sosyal hizmet ve sosyal yardım kavramları insanoğlunun hayatına girmiştir.

Sosyal yardım, yoksullukla mücadeledeki en önemli araçlardan biridir. Sosyal yardımlar ülkemizde giderek kurumsallaşmakta ve sosyal yardımlara ayrılan bütçe her geçen gün artmaktadır. Artan sosyal yardım bütçesinin ihtiyaç sahiplerine daha adil bir şekilde dağıtılmasında ve aktarılan kaynağın daha etkin ve etkili olarak kullanılmasında KDU önem arz etmektedir. Sosyal yardım alanında KDU'lar; gerçek ihtiyaç sahiplerinin belirlenmesi, ekonomik kaynakların tasarruflu ve etkin kullanılması, sosyal adaletin sağlanması, ihtiyaç sahiplerinin ihtiyaçlarına göre yardım programlarının hazırlanması, uygulanmakta olan plan, program ve politikaların etkisinin artırılması vb. açılardan oldukça önemlidir.

Bu çalışma, SYİG'nin sosyal yardım alanına ilişkin bilgi ve görüşlerini ve KDU ile ilişkisini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

Kanıtı Dayalı Uygulama ve Gelişimi

KDU'nun tarihine baktığımızda tıp alanında gelişme gösterdiğini söylemek mümkündür. Tıp uygulamalarının çok farklı şekillerde yapılması, maliyetlerinin artış göstermesi, hasta tedavi ve bakımlarının karmaşıklığı, sağlık sisteminin daha ekonomik tedaviye ulaşabilmesi gibi nedenlerle KDU tıp alanında alternatif olarak gelişmeye başlamıştır. Kanıtı dayalı tıp uygulamaları 1990'lı yıllarda Kanada'da McMaster Üniversitesinde ve İngiltere'de Oxford Üniversitesinde başlamıştır (Sümbüloğlu ve Akdağ, 2010: 9). Tıp alanındaki KDU'lar, diğer bilim dallarını ve uygulamaları etkilemiştir. Son zamanlarda yaşanan bu etkileşimle birlikte sosyal refah ve politika alanında kanıtı dayalı bazı uygulamaların daha eskilere dayandığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Sosyal refah ve hizmet alanında KDU'nun ilk örnekleri İngiltere'de görülmüştür. 1892 yılında Charles Booth tarafından Londra'daki İnsanların Emegi ve Hayatı (*Life And Labour Of The People Of London*) isimli kitabı yayınlanmıştır. Yapılan araştırma ile yoksulluk sınırlarının -ortalama gelirin altındakilerinin tanıtıldığı- ve ilk kez Londra'daki yoksul insanların sayısının belirlenmesi sağlanmıştır. Ayrıca Seebohm Rowntree tarafından,

1898’de İngiltere’nin York şehrinde 11.560 hane ile araştırma yapılmış ve York’ta yaşayan hane nüfusunun %28’i yoksul ve %10’u da başlıca (mutlak) yoksulluğu yaşamıştır. İşsiz insanlar içerisinde, hane halkında yaşlı olan kişilerin ve çocuklu ailelerin yoksul olma ihtimalinin daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır (Walker, 2000: 142).

Bu bulgularla birlikte işsizliğin bireyin kontrol dışında geliştiğini gösteren William Beveridge tarafından yapılan analizler, 1908’deki Emeklilik Maaşı ve 1911’deki İşsizlik Yardımı yapılması fikrine karşı teşvik edici nitelikte olmuştur. 1935 ve 1950 yıllarında Rowntree tarafından iki çalışma daha yapılmıştır. 1950 yılında yapılan çalışmada yoksulluk oranının düştüğü ve savaş sonrası refah devleti uygulamalarının başarılı olduğu gerçeği bu çalışma tarafından desteklenmiştir (Walker, 2000: 143).

Yapılan bilimsel çalışmalar sosyal politika alanında KDU’ların gelişmesine imkân sağlamıştır. Bununla birlikte politika ve uygulamada kanıtların rolünün artması bir takım etkenlerin sonucudur. Bu etkenler şöyle sıralanabilir;

- Eğitim ve bilgi düzeyi yüksek toplumun gelişmesi,
- Bilgi teknolojilerindeki ilerlemeyle birlikte toplumunun çeşitli bilgilere ulaşabilmesi,
- Araştırmalarla ilgilenen grupların artması ve araştırma imkanlarında yaşanan olumlu gelişmeler,
- Verimlilik ve uluslararası rekabet,
- Hükümetlerin denetlenebilirliğine ve hesap verebilirliğine dair vurgunun artması, KDU’ların ve politikaların gelişmesine katkı sunmuştur (Davies ve diğ., 2000: 2).

Kanıta dayalı politikanın temelinde, araştırmanın etkinliğini ve verimliliğini artırmak adına kesin ve güvenilir, bilgiye dönüştürme mekanizmaları yatar (Head, 2009: 13). KDU’da araştırmaların çoğunluğu daha resmi ve sistematik araştırmaların bir sonucudur. Bu araştırmalar da; hükümet kurumlarınca, araştırma merkezlerince, enstitülerce, üniversitelerce, yardım kuruluşlarınca, danışman kuruluşlarca ve denetim görevlerindeki komisyonlarca yapılan araştırmalardır (Davies ve diğ., 2000: 3).

Sosyal hizmet alanında KDU tanımlanacak olursa, müracaatçıların psikolojik durumunu geliştirmek amacıyla, ampirik (deneysel, görgül) olarak desteklenen değerlendirme ve müdahale yöntemleriyle makul ve uygun şekilde kurgulanmış izleme ve değerlendirme stratejilerinin planlı bir biçimde kullanımınıdır (O’Hare, 2005: 6).

Sosyal hizmet uygulamalarında KDU'nun 4 önemli noktası;

1. Araştırma ve kuramdan öğrendiklerimiz,
2. Sosyal hizmet ve diğer uzmanların müracaatçılardan ve değerlerden aldığımız,
3. Uzman olarak bizlerin kişisel deneyimlerden öğrendiğimiz,
4. Uygulamalara ve durumlara müracaatçıların katkılarının neler olduğudur.

Müracaatçılar uygulamada rol alır ve birbirini etkiler. Kanıtın iki kaynağı vardır. Bunlar müracaatçılarla olan deneyimler ve diğer kaynaklar (kuram ve araştırma) şeklindedir (Gilgun, 2007: 52).

Uygulayıcı uzman, tedavi ve hizmetlerin verilmesine rehberlik etmek ve bilgilendirmek için iyi araştırılmış uygulamaları, tedavi deneyimlerini, müracaatçıların tercihleri ve kültürleriyle bir araya getirir. Uzman, araştırmacı ve müracaatçı, neyin, kimler için ve hangi şartlar altında işe yaradığını belirlemek için beraber çalışmak zorundadır. Bu yaklaşım, araştırma ile de desteklediği ölçüde etkili sonuçlar ortaya çıkaracaktır. Başarıları ispatlanmış uygulama sonuçlarının paylaşılması daha fazla sayıda uzmanın yararına olacaktır (Sue ve diğ., 2016: 375).

En iyi kanıt ulaşıldığı düşünüldüğünde kanıtın uygulamasında dikkat edilmesi gereken bazı noktalar vardır. KDU, etkin, etkili ve doğru olmalıdır. KDU ve politika kararlarında en kesin yöntem kullanılmalı ve sürekli güncellenmelidir. Her şeyden önemlisi müracaatçı ya da müracaatçı sitemlerinin değerleri ile uyumlu kanıtlar kullanılmalıdır. KDU, şeffaflık konusunda açık ve belirgin olmalıdır. Diğer bir ifadeyle, uygulayıcıların ve politika yapıcılarının müracaatçılar ile kanıtı paylaşmaları beklenmektedir ve müracaatçılardan gelen geri dönüşleri karar alırken dikkate alması gerekmektedir. Karar alma sürecinde uygulayıcılar, etkin bir araştırma için müracaatçı görüşleri, deneyim ve memnuniyet anketlerinden yararlanır (Batista, 2010: 48-49). Bu işbirliği ile oluşturulan süreçte uygulayıcılar müracaatçıları ile ilgili değerleri karar alma mekanizmasının en önemli unsuru olarak kullanılmalıdır. Bu yüzden KDU müracaatçı değerlerini, tercihlerini ve uygulayıcının bilgisini uzmanlığı ve yargılarını içeren kapsamlı bir yaklaşım olmalıdır (Batista, 2010: 50). En iyi kanıt müracaatçı değerleriyle uzmanlığın bütünleşmesidir (Özkan ve Çiftçi, 2012: 157).

Uzmanlar, araştırmaya dayalı bilgilerin ulaşılabilir olmamasından dolayı KDU konusunda isteksiz olmuşlardır. Bilgi teknolojilerindeki gelişmeler araştırma çalışmalarına ulaşma imkânı sağlamıştır (Krysik ve Finn, 2015: 49). KDU, uygulayıcıların karar vermesine rehberlik etmesinde belgelenmiş (yayınlanan) bilgilerden yararlanmasını önermektedir. Uzmanlar daha belirli

bilgilerin edinilebilmesi ve daha iyi değerlendirme için kaynakları araştırmalıdır (Sheafor ve Horejsi, 2015).

İhtiyaç sahiplerinin belirlenmesinde rol alan uzmanlar nesnel ölçülere göre karar vermeli ve deneyimlerini de kanıtlara dönüştürmelidir. KDU, mikro düzeyde ihtiyaç sahiplerinin tespitinde, makro düzeyde ise sosyal politikaların belirlenmesinde etkili olacaktır. Sosyal hizmet alanında doğru veriden hareketle doğru politikaların ve müdahale yöntemlerinin geliştirilmesi için de en önemli koşullardan birini oluşturmaktadır.

Sosyal Yardım ve Kanıta Dayalı Uygulama

İhtiyaç sahibi kişilerin yüksek yararı için en uygun yöntemlerle bu kişilerin yardım alma ölçütlerini ne ölçüde sağladığını kanıtlamak önemlidir. Türkiye’de sosyal yardım alanında ihtiyaç sahibi / muhtaç kişi iki aşamadan oluşan inceleme sonrasında belirlenmektedir. Birinci aşama merkezi sistem (Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Bilgi Sistemi) üzerinden yapılan incelemedir. Sosyal Yardım Bilgi Sistemi (SOYBİS) bu merkezi sistem ile bütünleşiktir. Yapılan sistem incelemesinden sonra ikinci önemli aşama, hanede gerçekleştirilen sosyal incelemedir. İnceleme, başvuru sahibinin ikametinde, Vakıftaki SYİG’ler tarafından yapılmaktadır. İncelemenin başarılı bir şekilde yapılması, doğru karar verebilmesi için yıllara dayanan bilgi, deneyim, gözlem ve sezgilerinden başka somut ve nesnel kanıtlara ihtiyaç olacaktır. KDU, uzmanların ve mütevelli heyetlerinin daha etkili karar verebilmesi açısından önemlidir. Karar verici konumda olan uzman ve mütevelli heyetine yol gösterici konumdadır.

Özellikle son yıllarda bilgi teknolojileri sosyal yardım alanında kullanılmaya başlanmıştır. Bilgi teknolojilerinin ilerlemesiyle yoksul ve ihtiyaç sahibi kişiler hakkında veri tabanı/bankası oluşturulabilmektedir. Veri bankası müracaatçıların hane bilgileri (fert sayısı, öğrenci, yaşlı, engelli vb.), eğitim durumları, iş imkânları gibi bilgilerinin depolanmasına imkân sağlamaktadır. Veri bankası, bilişim olarak, yoksulluk alanında hizmet sunan kurumların eş güdümünü ve kaynağın etkili bir şekilde kullanılmasını sağlamaktadır. 2011 yılından beri kullanılmakta olan “Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Bilgi Sistemi”, 6,7 milyon hanenin ve bu hanelerde yaşayan 23,6 milyon kişinin tüm sosyo-ekonomik verilerinin ve diğer kurumlardan aldığı yardım ve ödeme bilgilerinin tutulduğu bir “Yoksulluk Envanteri”dir (SYGM, 2013: 47).

İhtiyaç sahibi hakkında yapılan incelemede, Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Bilgi Sistemini kullanmak KDU’da çok önemlidir. Tuncay (2005: 134)’a göre teknolojiyi hizmet alanında kullanmak ve gelişmeleri

güncel verilerle takip etmek insani ve maddi kaynakların doğru, zamanında ve tasarruflu kullanılmasının yanında hizmetin etkililiğini, etkinliğini ve verimliliğini büyük oranda artıracaktır. Teknolojinin hizmet alanında bu anlamda kullanılması kanıtın temellerinden birini oluşturmaktadır. Ayrıca KDU'nun doğmasında 3 e (Etkin, Etkili ve Ekonomik) prensibi önemli ölçütlerden birini oluşturmaktadır (Özkan ve Çiftçi, 2012: 153).

Sosyal yardım alanında KDU'nun önemli olduğu diğer bir durum da makro politikaların belirlenmesi aşamasıdır. Merkezi veriler üzerinden yapılabilecek değerlendirmeler ve araştırmalar bu politikalara dayanak oluşturacaktır. Mevcut politikaların değerlendirilmesi, yeni politika ihtiyaçlarının tespiti vb. konularda kanıt dayalı olarak politika üretme kaynağın etkin kullanımı bakımından önemlidir. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı son onbir yılda hizmet sunumu gerçekleştirdiği alanlarda (aile, kadın, çocuk, engelli vb.) yirmi yedi adet araştırma yapmıştır (www.aile.gov.tr).

Ülkemizde Avrupa Birliği (AB) ile müzakere sürecinde sosyal güvenlik konusunda AB sosyal müktesebatının Türk mevzuatına aktarılması konusunda KDU ile yoksulluk azaltma politikaları ve programlarının tasarlanması ve uygulanması gerektiği ifade edilmektedir (Coucheir ve Hauben, 2011: 30). Bu süreçte KDU'nun sosyal yardım alanında kullanılması daha ekonomik, doğru ve güvenilir verilerle, gerçek ihtiyaç sahiplerinin belirlenmesine ve karar verici kişilerin kararlarını doğru şekilde almasına yardımcı olacaktır.

I- ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın materyal ve yönteminin oluşturulması için nicel araştırma deseninin kullanılmasına karar verilmiş ve nicel araştırma türlerinden tarama araştırması ile yürütülmüştür. Tarama araştırması bir olgu hakkında genel bir yargıya varmak için kullanılmaktadır (Karasar, 2005: 77). Bu araştırmada, SYİG'lerin sosyal yardım alanına ilişkin görüşleri ve KDU ile ilişkisi hakkında bir yargıya varmak amacı ile tarama araştırması kullanılmıştır.

A- Örneklem

Çalışmanın evrenini Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıflarında görev yapmakta olan SYİG'li personel oluşturmaktadır. SYD Vakıflarında ihtiyaç sahibi kişilerin belirlenebilmesi amacıyla SYİG istihdam edilmektedir. Ülkemizde hizmet sunan 1000 adet vakıfta yaklaşık

3750 adet SYİG bulunmaktadır. Araştırmada, rastgele katmanlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu örnekleme yöntemi; Neuman'ın (2010: 336-338) belirttiği üzere araştırma evreninin katmanlara bölündükten sonra bölünen katmanlardan rastlantısal olarak örneklem çekme esasına dayanır. Bu çerçevede, araştırma evrenimiz olan 3750 kişiden kaç kişiyle çalışma gerçekleştirileceği uluslararası güvenilirliğe sahip örneklem hesaplama programlarından (<http://www.surveysystem.com/sscalc.htm>) yardım alınarak %5 hata payı ve %95 güvenilirlik düzeyinde toplam 349 katılımcı olarak belirlenmiştir. Daha sonra Türkiye İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırması (NUTS) düzey 1 baz alınarak araştırma evrenimiz olan 3750 kişiyi NUTS 1 katmanlarına ayırdıktan sonra her bölgeden büyüklüğüne orantılı/oransal tabakalı örneklem seçilerek uygulanmıştır.

B- Veri Toplama Araçları

Nicel araştırma deseninde danışman ve araştırmacı tarafından belirlenmiş dört bölümden oluşan bir ölçme aracı (anket formu) oluşturulmuştur. Anket formunun hazırlanmasında, yerli ve yabancı kaynakların incelemesi yapılmış ve konu ile ilgili olduğu düşünülen çalışma örnekleri incelenmiştir. Ayrıca Du ve Diğ (2003: 803-805) tarafından Romanya'da fizyoterapistlere uygulanan KDU anketinden de yararlanılmıştır. Hazırlanan görüşme formu ile Ankara ili Keçiören ve Çankaya SYD Vakıflarında çalışan SYİG 15 kişi görüşülerek araştırmanın pilot aşaması tamamlanmıştır. Bu ön çalışma sonrasında gelen geri dönüşler ışığında anket formuna son şekli verilmiştir.

Anket formunun ilk bölümünde SYİG'lerin demografik bilgileri (eğitim ve çalışma yaşamlarına ilişkin bilgiler) yer almaktadır. İkinci ve üçüncü bölümde ise SYD Vakıflarındaki mevcut durum tespiti ve sosyal inceleme raporuna ilişkin SYİG'lerin görüş/algılarıyla birlikte sosyal yardım olgusuna ilişkin düşüncelerini tespit etmek amacıyla açık ve kapalı uçlu sorular oluşturulmuştur. Dördüncü bölüm, SYİG'lerin sosyal yardım ve sosyal incelemede KDU'ların kullanılmasına ilişkin görüş ve düşüncelerini ölçmeye yönelik hazırlanmış, mevcut 20 ifadede 3'lü Likert Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada sosyo-demografik özellikler bağımsız değişken olarak kullanılmış ve sosyal yardım olgusu ile KDU üzerinde bu değişkenlerin etkisi incelenmiştir.

C- Veri Toplama Süreci

Gerekli izinler alındıktan sonra anket formunun uygulama sürecine geçilmiştir. Hazırlanan anket formunun uygulama aşamasında 600 SYİG'e

ulaşmıştır. Yüz yüze görüşmelere ek olarak, telefonla yapılan bilgilendirme sonrasında e-posta yoluyla gönderilmiş ve kendilerine anketi doldurarak yeniden mail üzerinden göndermeleri istenmiştir. Anket formunun NUTS 1 içerisinde örneklem büyüklüğünün neredeyse iki katı kadar gözlem birimine gönderilmesinin nedeni cevapsızlık olasılığıdır. Örneklem büyüklüğüne ulaşıldığında, daha sonradan gönderilen anketler elenen anketlere göre örnekleme sıradan dâhil edilmiştir.

D- Süre ve Olanaklar

Oluşturulan anket formu örneklem kapsamındaki Sosyal Yardım ve İnceleme Görevlilerine Ekim 2014 - Ocak 2015 tarihleri arasında uygulanmıştır.

E- Verilerin Değerlendirilmesi

Nicel verilerin girişi, analizi ve sınıflandırılmasında “Sosyal Bilimlerde İstatistik Paket Programı (SPSS- Statistical Packages for Social Sciences-16.0)” kullanılmıştır. Araştırma sonucu elde edilen veriler, gereken sayı ve yüzde değerleri hazırlanarak frekans tabloları şeklinde verilmiştir. Şekil halinde verilen bulgular, yüzdeler üzerinden gösterilmiş ve bu yüzdelerle ait sayı değerleri şekillerin altında yer alan yorumlarda verilmiştir. Değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığı ve anlamlılık düzeyi ki-kare analiziyle test edilmiştir. Ki- kare testleri ile ölçümlenen değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin varlığının olup olmadığı tartışılır (Aziz, 2014). Ayrıca çoklu seçim yapılan sorularda sonuçlar SPSS programı yardımıyla elde edilmiştir. Elde edilen bulgular, istatistiksel çözümlenmeler yapıldıktan sonra tartışılmıştır.

II- ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE DEĞERLENDİRME

Araştırmaya 349 SYİG katılmıştır ve araştırma sonunda elde edilen verilere göre bu katılımcılardan %59,3’ü erkek, %40,7’si kadındır. Katılımcıların yarısından fazlası (%56,2) 30 yaş ve altında, üçte birinden fazlası 31-40 yaş aralığındadır. 41 yaş ve üzerindeki katılımcılar yalnızca %6,6 oranındadır. Verilerden anlaşılacağı gibi katılımcıların genç yaş grubunda olduğu değerlendirilebilir. Katılımcıların medeni durumlarına bakıldığında yarısından fazlası evli (%54,4), %44,1’i bekâr ve yalnızca %1,4’ünün boşanmış olduğu saptanmıştır. Katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında; en fazla oranda lisans (%61), daha sonra yüksek lisans (%31,5) ve son olarak önlisans ve öncesi eğitim (%7,5) kurumlarından

mezunu olduğunu göstermektedir. Katılımcıların yarıya yakını 3 yıl veya daha az (%48,4) süredir çalışmaktadır. Araştırmaya katılanların %34,4'ü 4-8 yıl ve %17,2'si ise 9 yıl ve daha fazla süredir çalışmaktadır.

Tablo 1. Sosyal Yardım ve Sosyal İncelemede Kanıta Dayalı Uygulamaların Kullanılmasına İlişkin Görüş ve Düşünceleri

			Katılmıyorum		Emin değilim		Katılıyorum		TOPLAM		X ²	P	
			n	%	n	%	n	%	n	%			
1	Vakfın hizmet verdiği idari sınırlar içerisindeki yoksul ve muhtaç bireylerin/grupların/mahallelerin özelliklerini yeterince biliyorum.	Cinsiyet	Erkek	15	7,2	11	5,3	181	87,5	207	100	0,166	0,921 P > 0,05
			Kadın	10	7	9	6,3	123	86,7	142	100		
			Toplam	25	7,2	20	5,7	304	87,1	349	100		
2	Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Bilgi Sistemi kullanmamız sosyal incelemelerimizi daha güvenilir ve yararlı yapmaktadır.	Cinsiyet	Erkek	12	5,8	8	3,9	187	90,3	207	100	3,58	0,167 P > 0,05
			Kadın	6	4,2	12	8,5	124	87,3	142	100		
			Toplam	18	5,2	20	5,7	311	89,1	349	100		
3	Sosyal İnceleme Raporu formu ile müracaatçıların muhtaçlık durumu gerçek anlamda değerlendirmektedir.	Cinsiyet	Erkek	52	25,1	38	18,4	117	56,5	207	100	9,87	0,007 P < 0,05
			Kadın	58	40,8	23	16,2	61	43	142	100		
			Toplam	110	31,5	61	17,5	178	51	349	100		
4	Muhtaçlık durumunun belirlenmesine yönelik uygulanmakta olan ya da yakın zamanda uygulanacak olan puanlama formülü muhtaçlık durumunu daha objektif olarak ortaya koymaktadır/koyacaktır.	Cinsiyet	Erkek	39	18,8	53	25,6	115	55,6	207	100	4,4	0,111 P > 0,05
			Kadın	40	28,2	35	24,6	67	47,2	142	100		
			Toplam	79	22,6	88	25,2	182	52,2	349	100		
5	Sosyal yardımları ve sosyal incelemeleri kanıtlara dayalı olarak yapmak gereklidir.	Cinsiyet	Erkek	15	7,2	8	3,9	184	88,9	207	100	0,818	0,664 P > 0,05
			Kadın	12	8,5	8	5,6	122	85,9	142	100		
			Toplam	27	7,7	16	4,6	306	87,7	349	100		
6	Sosyal incelemelerde kişi hakkında bilgi toplamada yardımcı olan kaynaklar (Muhtar, Komşu, Akraba vb.) güvenilirdir.	Cinsiyet	Erkek	38	18,3	44	21,3	125	60,4	207	100	0,114	0,944 P > 0,05
			Kadın	28	19,6	29	20,3	210	60,1	267	100		
			Toplam	66	18,9	73	20,9	210	60,2	349	100		
7	Sosyal yardım programlarına yeni program eklenmesi için yapılacak ulusal araştırmalar önemlidir.	Cinsiyet	Erkek	13	6,3	21	10,1	173	83,6	207	100	6,342	0,042 P < 0,05
			Kadın	6	4,2	5	3,5	131	92,3	142	100		
			Toplam	19	5,4	26	7,4	304	87,2	349	100		

			Katılmıyorum		Emin değilim		Katılıyorum		TOPLAM		X ²	P	
			n	%	n	%	n	%	n	%			
8	Sosyal incelemelere ilişkin bir “yönetmelik, mevzuat çıkartılması, yeni sosyal yardım programları”nın hazırlanmasına katılmam uygulama sırasında yaşadığım sorunların çözümü, azaltılması ve görüşlerimin ve alan deneyimlerinin alınması ve politika üretmede yararlı olacaktır.	Cinsiyet	Erkek	6	2,9	10	4,8	191	92,3	207	100	2,378	0,305 P > 0,05
			Kadın	1	0,7	9	6,3	132	93	142	100		
			Toplam	7	2	19	5,4	323	92,6	349	100		
9	Sosyal incelemeler esnasında müracaatçılar ile empati yapmaktayım.	Cinsiyet	Erkek	10	4,8	14	6,8	183	88,4	207	100	0,026	0,987 P > 0,05
			Kadın	7	4,9	9	6,3	126	88,8	142	100		
			Toplam	17	4,9	23	6,6	309	88,5	349	100		
10	Müracaatçılar, sosyal inceleme esnasında “yoksul ve muhtaç” olduğunu kanıtlamak için maddi ve manevi baskı yapmaktadır.	Cinsiyet	Erkek	48	23,2	17	8,2	142	68,6	207	100	8,412	0,015 P < 0,05
			Kadın	19	13,4	6	4,2	117	82,4	142	100		
			Toplam	67	19,2	23	6,6	259	74,2	349	100		
11	Sosyal incelemelerimizde karşılaştığımız problemlere ilişkin Genel Müdürlükten danışmanlık veya görüş hizmeti almamızı sağlayan bir birime ihtiyaç duymaktayım.	Cinsiyet	Erkek	27	13	27	13	153	74	207	100	4,817	0,9 P > 0,05
			Kadın	11	7,7	12	8,5	119	83,8	142	100		
			Toplam	38	10,9	39	11,2	272	77,9	349	100		
12	Sosyal inceleme sonrasında karar verme sürecinde daha tecrübeli bir uzmanın görüşlerine ihtiyaç duymaktayım.	Cinsiyet	Erkek	94	45,4	31	15	82	39,6	207	100	3,011	0,222 P > 0,05
			Kadın	52	36,6	28	19,7	62	43,7	142	100		
			Toplam	146	41,8	59	16,9	144	41,3	349	100		
13	Çalıştığımız alana ilişkin hizmet içi mesleki eğitimler yararlı olmaktadır.	Cinsiyet	Erkek	12	5,8	15	7,2	180	87	207	100	5,225	0,073 P > 0,05
			Kadın	12	8,5	3	2,1	127	89,4	142	100		
			Toplam	24	6,9	18	5,1	307	88	349	100		
14	Çalıştığım alanla ilgili olarak güncel bilimsel literatürü, araştırmaları, kuram ve teori takip etmekteyim.	Cinsiyet	Erkek	31	15	27	13	149	72	207	100	1,008	0,604 P > 0,05
			Kadın	20	14,1	24	16,9	98	69	142	100		
			Toplam	51	14,6	51	14,6	247	70,8	349	100		
15	Bilimsel literatüre araştırma bulguları, müracaatçıların tespiti konusunda ve alanda gerçekleştirdiğimiz uygulamalarımızda fayda sağlamaktadır.	Cinsiyet	Erkek	23	11,1	35	16,9	149	72	207	100	0,375	0,829 P > 0,05
			Kadın	18	12,7	26	18,3	98	69	142	100		
			Toplam	41	11,7	61	17,5	247	70,8	349	100		

			Katılmıyorum		Emin değilim		Katılıyorum		TOPLAM		X ²	P	
			n	%	n	%	n	%	n	%			
16	Mesleki motivasyonum yaptığım sosyal incelemeyi olumlu etkilemektedir.	Cinsiyet	Erkek	10	4,8	18	8,6	179	86,6	207	100	3,71	0,156 P > 0,05
			Kadın	8	5,6	5	3,5	129	90,9	142	100		
			Toplam	18	5,2	23	6,5	308	88,3	349	100		
17	Evde ya da imkânların dışındaki diğer kurumlarda internete ve ilgili veri bankalarına ulaşabiliyorum.	Cinsiyet	Erkek	69	33,3	34	16,4	104	50,3	207	100	0,261	0,878 P > 0,05
			Kadın	51	35,9	23	16,2	68	47,9	142	100		
			Toplam	120	34,4	57	16,3	172	49,3	349	100		
18	Çalıştığım alan ile ilgili olarak yapılan son araştırmalara ulaşmaktayım.	Cinsiyet	Erkek	42	20,3	52	25,1	113	54,6	207	100	1,797	0,407 P > 0,05
			Kadın	27	19	28	19,7	87	61,3	142	100		
			Toplam	69	19,8	80	22,9	200	57,3	349	100		
19	Sosyal yardımlar kişilerde bağımlılık yaratmaktadır.	Cinsiyet	Erkek	10	4,8	6	2,9	191	92,3	207	100	0,923	0,63 P > 0,05
			Kadın	6	4,2	2	1,4	134	94,4	142	100		
			Toplam	16	4,6	8	2,3	325	93,1	349	100		
20	Yoksullukla mücadelede Vakıflar dışında bir örgütlenme faydalı olabilir.	Cinsiyet	Erkek	50	24,2	29	14	128	61,8	207	100	9,89	0,007 P < 0,05
			Kadın	18	12,7	14	9,8	110	77,5	142	100		
			Toplam	68	19,5	43	12,3	238	68,2	349	100		

Sosyal yardım ve sosyal incelemede KDU'ların kullanılmasına ilişkin görüş ve düşünceleri ve cinsiyet değişkeni üzerindeki ki-kare sonuçları konusunda;

- “Yoksul ve muhtaç bireylerin/grupların/mahallelerin özelliklerini yeterince biliyorum” görüşüne katılımcıların önemli çoğunluğunun katıldığı belirlenmiştir (%87,1) (Tablo 1). Sosyal yardım alanında görev yapan personelin hizmet verdiği sosyal ve kültürel yapıları bilmesi incelemenin ve ihtiyaç duyulan yardım türünün belirlenmesinde yardımcı olacaktır.
- Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Bilgi Sistemi (BSYHBS) sosyal incelemelerimizi daha güvenilir ve yararlı yaptığı konusunda katılımcıların önemli çoğunluğunun katıldığı belirlenmiştir (%89,1)

(Tablo 1). Öngen (2014) tarafından yapılan çalışmada ise Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı birimlerde çalışan katılımcılar bilişim sisteminin iş yükünü %80 oranında azalttığını ifade etmiştir. SYD Vakfı çalışanlarında bu oran %87’i olmuştur. BSYHBS veri tabanı ihtiyaç durulan bilgilerin hızlı ve kanıtlanabilir bir şekilde sağlanmasına yardımcı olmaktadır.

- Sosyal inceleme raporu formu ile müracaatçıların muhtaçlık durumu gerçek anlamda değerlendirmekte olduğu görüşüne katılımcıların yarısından fazlasının katıldığını (%51), üçte birine yakınının katılmadığını (%31,5) ve %17,5’i de emin olmadığını belirtmiştir (Tablo 1). Sosyal inceleme raporu formu ile müracaatçıların muhtaçlık durumu gerçek anlamda değerlendirdiğini düşünen kadın ve erkek katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. Erkekler, kadınlara göre daha fazla oranda müracaatçının muhtaçlık durumunu gerçek anlamda değerlendirdiğine inanmaktadır (Erkek %56,5 - Kadın %43) ($p < 0,05$).
- Muhtaçlık durumunun belirlenmesine yönelik puanlama formülü muhtaçlık durumunu daha objektif olarak ortaya koyacağı konusunda katılımcıların %52,1’i katıldığını, %25,2’si emin olmadığını ve %22,6’sı katılmadığını belirtmiştir (Tablo 1). Muhtaçlığın tespitinde puanlamanın nasıl çalıştığının ve tasarlandığının iyi anlatılması gerekmektedir.
- Sosyal yardımları ve sosyal incelemeleri kanıtlara dayalı olarak yapmak gerektiği görüşüne katılımcıların önemli çoğunluğunun katıldığı saptanmıştır (%87,7) (Tablo 1). Edmond ve diğerleri (2006: 385) tarafından Amerika’da 283 eğitimci ile yapılan “sosyal hizmet eğitimi ve KDU’nun entegre edilmesi” konulu çalışmada bu çalışma bulgularına benzer olarak katılımcıların %87’si KDU’nun yararlı bir uygulama olduğu kabul etmiştir.
- Sosyal incelemelere kişi hakkında bilgi toplamada yardımcı olan kaynakların (Muhtar, Komşu, Akra vb.) güvenilir olduğu konusunda katılımcıların %60,2’si katıldığını belirtmiştir. Özellikle muhtarlar yerel düzeyde muhtaçlık tespitinde yardımcı olabilmektedir.

- Sosyal yardım programlarına yeni program eklenmesi için yapılacak ulusal araştırmaların önemli olduğu konusunda katılımcıların çoğunluğunun katıldığını belirtmiştir (%87,1) (Tablo 1). Sosyal yardım programlarına yeni program eklenmesi için yapılacak ulusal araştırmaların önemli olduğunu düşünen kadın ve erkek katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Kadınlar, erkeklere göre daha fazla oranda ulusal araştırmaları önemli bulmaktadır (Erkek %83,6 - Kadın %92,3) (Tablo 1). Şartlı sağlık ve eğitim yardımları, eşi vefat etmiş kadınlara yönelik sosyal yardım programı gibi programlar ulusal araştırmalar ile gerçekleştirilmiştir.
- Sosyal incelemelere ilişkin bir yönetmelik, mevzuat çıkartılması, yeni sosyal yardım programları'nın hazırlanmasına katılmam uygulama sırasında yaşadığım sorunların çözümü, azaltılması ve görüşlerimin ve alan deneyimlerimin alınması ve politika üretmede yararlı olacağı konusunda katılımcıların büyük bir çoğunluğunun katıldığını belirtmiştir (%92,6) (Tablo 1). Çetin (2014) tarafından yapılan çalışmada stratejik planların hazırlanmasında %61,6 görüşlerin çok az ya da hiç alınmadığını ifade etmiştir.
- Sosyal incelemeler esnasında müracaatçılar ile empati yapmaktayım görüşüyle ilgili olarak katılımcıların önemli çoğunluğu hem fikirdir (%88,5) (Tablo 1). İnceleme esnasında müracaatçının yararı için empati yapmak olumlu sonuçlar doğurabilir.
- Müracaatçılar, sosyal inceleme esnasında “yoksul ve muhtaç” olduğunu kanıtlamak için maddi ve manevi baskı yapmaktadır görüşüyle ilgili olarak katılımcıların %74,2'si katıldığını, %19,2'si katılmadığını ve %6,6'sı emin olmadığını belirtmiştir (Tablo 1). Müracaatçılar, sosyal inceleme esnasında “yoksul ve muhtaç” olduğunu kanıtlamak için maddi ve manevi baskı yaptığını düşünen kadın ve erkek katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$) (Tablo 1). Kadınlar erkeklere oranla daha fazla baskıya maruz kalmaktadır (Erkek %68,6 ve kadın %82,4). Sosyal yardımların hak temelli ve ihtiyaç sahiplerinin hangi şartlarda yardım alacaklarının net olması durumunda sorunun oluşmasını azaltacaktır.

- Sosyal incelemelerimizde karşılaştığımız problemlere ilişkin Genel Müdürlükten danışmanlık veya görüş hizmeti almamızı sağlayan bir birime ihtiyaç duymaktayım görüşüyle ilgili olarak katılımcıların çoğunluğunun katıldığı belirlenmiştir (%77,9) (Tablo 1). Genel Müdürlükte teknik olarak yardımcı olan telefon hattı (6000 numaralı hat-IP) yer almaktadır. Bunlara ek olarak daha çok iletişim imkânı sağlanmalıdır.
- Sosyal inceleme sonrasında karar verme sürecinde daha tecrübeli bir uzmanın görüşlerine ihtiyaç duymaktayım görüşüyle ilgili olarak %41,8'inin katılmadığı saptanmıştır. Katılımcıların %41,3'ü katıldığını, %16,9'u da emin olmadığını belirtmiştir (Tablo 1). Sosyal Yardım ve İnceleme Görevlileri arasındaki mesleki kültürün gelişmesiyle deneyimli uzmanın bilgi ve deneyimine duyulan ihtiyaç arttırabilir.
- Çalıştığımız alana ilişkin hizmet içi mesleki eğitimler yararlı olmaktadır görüşüyle ilgili olarak katılımcıların çoğunluğu katıldığını belirtmiştir (%88) (Tablo 1). Mesleki eğitimler güncellenen mevzuat ve teknolojik programlar açısından önemlidir. Düzenli aralıkla yapılması KDU açısından vazgeçilmezdir.
- Çalıştığım alanla ilgili olarak güncel bilimsel literatürü, araştırmaları, kuram ve teori takip etmekteyim görüşüyle ilgili olarak katılımcıların %70,8'inin katıldığı belirlenmiştir (Tablo 1). Knight (2013: 182) tarafından 151 sosyal hizmet uzmanıyla yapılan çalışmada katılımcıların %48,6'sı nadiren ve %41'i sık sık araştırmaları ve bilgi bankalarını takip etmektedir.
- Bilimsel literatür ve araştırma bulguları, müracaatçıların tespiti konusunda ve alanda gerçekleştirdiğimiz uygulamalarımızda fayda sağlamaktadır görüşüyle ilgili olarak katılımcıların %70,8'i katıldığını, %17,5'i emin olmadığını ve %11,7'si katılmadığını belirtmiştir (Tablo 1). Pope ve diğ. (2011: 361) tarafından 200 uzman ile yapılan çalışmada, katılımcıların %76'sı araştırma bulgularıyla müracaatçılarına tercihlerinin aynı olduğunu belirtmiştir. Yapılan mesleki çalışmalarda deneyimle kazanılan bilgilerin kanıtlara dayandırılması verilen kararın etkililiğini arttıracaktır. Müdahalelerin başarı düzeyini arttırmak için alınan mesleki eğitime ek olarak alana ilişkin bilgilerin güncellenmesi ve

gelişmelerin takip edilmesi önemlidir (Yıldırım ve diğ., 2013: 178). Mesleki motivasyonum yaptığım sosyal incelemeyi olumlu etkilemektedir görüşüne katılımcıların önemli çoğunluğu katıldıklarını belirtmiştir (%88,3) (Tablo 1). Katılımcıların motivasyonunu arttıracak ekonomik ve sosyal hakların geliştirilmesi gerekmektedir.

- Evde ya da imkânların dışındaki diğer kurumlarda internete ve ilgili veri bankalarına ulaşabiliyorum görüşüyle ilgili olarak katılımcıların yarıya yakını katıldığını ifade etmişlerdir (%49,3) (Tablo 1). Özellikle yoğun olarak inceleme yapılan il ve ilçelerde kurum dışı da hizmetlere erişim yararlı olacaktır. 2012 yılında Kırıkkale ve Karabük illerinde gerçekleştirilen Aile Destek Projesi pilot çalışmalarında farklı yöntemler uygulanarak raporlanmıştır. Karabük ilinde inceleme esnasında internet ile bağlantılı tablet bilgisayar kullanılırken Kırıkkale ilinde anket formu ve masa bilgisayarı kullanılmıştır. Uygulayıcılar ile yapılan çalışmada Kırıkkale ilinde memnun olmayanların oranı %71,4 olurken, Karabük ilinde memnun olanların oranları %93,8 şeklinde görülmüştür (ASDEP Bulgu ve Yorum 2012 akt. Çınar, 2013: 84).
- Çalıştığım alan ile ilgili olarak yapılan son araştırmalara ulaşmaktayım görüşüne katılımcıların %57,3'ü katıldığını, %22,9'u emin olmadığını ve %19,8'i de katılmadığını belirtmiştir (Tablo 1). Berkün (2010: 106) tarafından 19 kişiyle yapılan odak grup çalışmasında sosyal hizmet uzmanlarının birçoğu, bilimsel çalışmaların sınırlı olduğunu ve kurumlarda faydalanacak bir kütüphanenin olmadığını ifade etmişlerdir. Uzmanlar, kendi imkânları ile mesleki ve bilimsel kaynakları takip ettiklerini belirtmişlerdir. Bununla birlikte alandaki araştırmalara ulaşılmasına ilişkin bazı somut adımlar mevcuttur. Örneğin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı personelinin gelişimine yönelik EBSCO Discovery bağlantısıyla bilimsel çalışmalara ulaşma imkânı bir dönem sağlamıştır.
- Sosyal yardımların kişilerde bağımlılık yaratmaktadır görüşüne katılımcıların önemli çoğunluğu katıldığını belirtmiştir (%93,1) (Tablo 1). Sosyal yardımlara olan bağımlılığın azaltılmasına yönelik olarak çalışabilir durumdaki ihtiyaç sahipleri İş-Kur aracılığıyla istihdama yönlendirilmektedir.

- Yoksullukla mücadelede Vakıflar dışında bir örgütlenme faydalı olabilir görüşüne katılımcıların %68,2'sinin katıldığı, %19,5'inin katılmadığı ve %12,3'ünün emin olmadığı belirlenmiştir (Tablo 1). “Yoksullukla mücadelede Vakıflar dışında bir örgütlenme faydalı olabilir.” cümlesine ilişkin görüşleri cinsiyet üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yaratmamıştır ($p>0,05$). Cinsiyet değişkeni üzerinden bakıldığında kadınlar Vakıf dışında bir örgütlenmenin faydalı olacağını dile getirmiştir (Erkek %61,8 - Kadın %77,5). KDU'nun etkin kullanılması açısından farklı kurumsal yapıların geliştirilmesi gerekebilir. Çetin (2014) tarafından yapılan çalışmada katılımcılar “Türkiye’de sosyal yardımlar hangi aktör ya da aktörler tarafından sunulmalıdır?” sorusuna verilen yanıtların yaklaşık dörtte birini merkezi yönetim, yaklaşık beşte bir oranlarıyla belediyeler ile SYD vakıfları tarafından verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

SONUÇ

Yoksullukla mücadele kapsamında sosyal yardımlar, ülkemizde giderek kurumsallaşmakta ve sosyal yardımlara ayrılan bütçe her geçen gün artmaktadır. Artan sosyal yardım bütçesinin ihtiyaç sahiplerine daha adil bir şekilde dağıtılmasında ve aktarılan kaynağın daha verimli olarak kullanılmasında KDU önem arz etmektedir. Tıp alanında uygulanmaya başlanan KDU’lar son yıllarda diğer disiplinleri ve politikaları da etkilemeye başlamıştır. Bilgi teknolojilerindeki gelişmeler, araştırma ve ölçme tekniklerinin ilerlemesi, sosyal refahın ve eğitim seviyesinin artmasıyla birlikte toplumun bilgi ve beklenti düzeyinin artması, denetim ve politikaların etkileri konusunda kurum ve kuruluşların artması KDU’ların gelişmesine olanak sağlamıştır.

Araştırma sonucu elde edilen bulgular ışığında, KDU’ya örnek sayılabilecek BSYHBS, SOYBİS gibi bir takım teknolojik gelişmelerle birlikte, sosyal incelemeler, eski yıllarda yapılan incelemelerden çok daha farklıdır. KDU’nun en büyük örneği BSYHBS’dir. Bu sistem sosyal yardım alanında veri bankası işlevi görmektedir. Bütün sosyal yardım hizmetlerinin gerçekleştirildiği ve kayıt altına alındığı bir sistemdir. Yaklaşık 23 milyon kişinin sosyo-ekonomik verisinin yer aldığı sistem; sosyal yardım alanında arşiv oluşturulması, izlenmesi, veriler üzerinden araştırma yapılabilmesi açılarından önemlidir. Bilgilerinin güncellenmesi ve yeni hizmet modellerinin eklenebilmesi açısından dinamik bir modeldir. Bu tür bir

sistemin olması özellikle hizmet verilen ihtiyaç sahibi kişilerin sahip olduğu nitelikleri, nerelerde yaşadıkları, ne tür taleplerin olduğu, gelir durumu gibi ihtiyaç duyulan bilgilerin bilinmesine buna göre hizmet ve politikaların oluşturulmasına olanak sağlamaktadır. Tüm bunlara ek olarak hizmetlerin hızlı sunulmasına, mükerrerliğin engellenmesine ve kaynakların etkin kullanılmasına olanak sağlamaktadır. SYİG'ler bu sistemlerin sosyal incelemeyi güvenilir yaptığına inanmaktadır. Ayrıca katılımcılar, çalışılan alanla ilgili araştırmaları takip ettiklerini ve ihtiyaç sahibinin tespitinde araştırmalardan yararlandıklarını ifade etmişlerdir. Kanıta dayalı politikaların oluşturulmasında bilgi ve deneyimlerinin alınması gerektiğini ifade ederken alana ilişkin yapılan ulusal araştırmaları da önemli görmekteydiler.

KDU'nun geliştirilmesi için objektif ölçütler ile değerlendirmenin yapılması, incelemeyi sosyal hizmet eğitimi almış (mevcut personelin sertifikasyon/onaylama ve yüksek lisans vb. programlarla eğitilmesi) kişilerin yapması, sosyal incelemelerde inceleme ve raporlamaya ayrılan sürenin uzatılmasına olanak sağlanması, veri bankalarına dinamik olarak güncellenmesi ve geliştirilmesi, veri bankalarına kurum dışından da (proxy olarak) güvenli bir şekilde ulaşımın sağlanması, hizmet içi eğitimlerin düzenli olarak yapılması ve mesleki gelişim için imkânların geliştirilmesi, alana ilişkin yapılan bilimsel çalışmalara ilgili personelin ulaşmasının sağlanması gerekmektedir.

Araştırmanın amaçları doğrultusunda elde edilen sonuç ve öneriler ifade edilecek olursa, ihtiyaç sahibi kişilerin tespitinde en büyük engel kayıt dışı durumlardır. Teknolojik gelişmeler, veri bankalarının oluşturulması, kurumlar arası işbirliği, mevzuatın ihtiyaçlara göre güncellenmesi vb. konularda yapılacak çalışmalar kayıt dışı gelir ve yardımların kayıtlı olmasına katkı sağlayacağı gibi kayıt dışı ile mücadele bakımından da önemlidir. Kayıt dışı durumların tespiti sonrasında gerçeğe aykırı beyanda bulunan kişilerin veri bankasında kayıtlarının düzenli olarak tutulması, gerekli durumlarda yasal işlem başlatılması ve yardım başvurularının daha titiz değerlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca bu kişilere yönelik yardım miktarının azaltılması ve belli bir süre yardım yapılmaması gibi yaptırımlar da düşünülebilir. Kayıt dışı durumlarla mücadele edilmeli ve bu konuda kurumlar arası işbirliği ivedilikle geliştirilmelidir.

BSYHBS veri bankası ve teknolojik imkânların sosyal incelemeleri güvenilir yaptığı görülmüştür. Bu sistemin kullanım kapasitesinin geliştirilmesi, sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimlerin sosyal

yardımların da yer alacağı bir bölümün eklenmesi yerinde olacaktır. KDU'nun temelini oluşturduğu için verilerin sürekli güncellenmesi yararlı olacaktır. Katılımcılar çok büyük oranda sosyal yardımların kanıtlara dayalı olarak yapılmasını ifade etmişlerdir. BSYHBS bu açıdan çok önemlidir. Bunun yanında karar verme sürecinde daha nesnel, hesap verilebilir bazı karar destek sistemlerinin kurulması yararlı olacaktır.

SYİĞ'lerin inceleme esnasında empati yaptığı ve ihtiyaç sahibi kişilerin de maddi ve manevi baskı yaptığı görülmüştür. Maddi ve manevi baskının azaltılması için sosyal yardım ölçütlerinin nesnel ve net bir şekilde belirlenmesi yararlı olacaktır.

Sosyal yardımların bağımlılık yarattığı da dile getirilmektedir. Sosyal yardım miktarının işe katılımı teşvik edecek düzeyde olması, istihdam ile kurulmuş olan bağlantısının güçlendirilmesi ve istihdam projelerine ağırlık verilmesi gerekmektedir. Çalışabilir durumdaki kişilerin aktif olarak iş gücüne katılımı sağlanmalıdır. İhtiyaç sahibi kişilere sosyal işlevselliğini tekrar kazanana kadar sosyal yardımlar yapılmalıdır. Ayrıca sosyal yardımla toplum yararına çalışma yöntemleri geliştirilmelidir.

Sosyal yardım alanında çok farklı mevzuat düzenlemesi yer almaktadır. Bu yapının temel bir Kanunda birleştirilmesi hem yararlanan kişiler hem de uygulayıcılar açısından yararlı olacaktır. Mevzuat çalışmalarında alanda çalışan personel, görüşlerinin alınmasını istemektedir. Çalıştay, eğitim vb. etkinliklerle görüş alış verişinin yapılması sonucunda mevzuat çalışmaları ve düzenlemelerin yapılması alandaki ihtiyacın görülmesine olanak sağlayacaktır.

Araştırmada katılımcılara bilimsel çalışmalara ulaşmak, takip etmek ve incelemelerde kullanmak SYİĞ'lerinin kendilerini iyi hissetmelerini sağlamaktadır. Bilimsel çalışmalara ulaşmalarının sağlanması yararlı olacaktır. Bunlara ek olarak hizmet içi eğitimlerin düzenli olarak gerçekleştirilmesi özellikle hizmetlerin sunulmasında olumlu etki sağlayacaktır. Ayrıca Genel Müdürlükten genel ağ üzerinden bilgi alınabilecek bir danışmanlık sistemi kurulması, işlemlerin hızlı yürütülmesine ve SYİĞ'lere yardımcı olacaktır.

SYİĞ'lerin görüşleri cinsiyet bakımından incelendiğinde, kadınların ulusal araştırmalara dikkat etmekte ve sosyal inceleme raporunu formunu yetersiz bulmaktadır. (Tablo 1) ($p < 0,05$). Bu konuda SYİĞ alım ilanlarında cinsiyet

konusuna dikkat edilmesi ve daha kapsamlı bir araştırma yapılarak ona göre personel alımı yapılması yararlı olacaktır.

Vakfın hizmet verdiği bölgede ihtiyaç tespitine yönelik araştırma yapması kamu kaynağının bölgesel olarak etkin kullanılmasını sağlayacaktır. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının da mevcut çalışmalara ek olarak düzenli aralıklarla araştırmalar, etki çözümlemesi vb. çalışmalarını daha çok yapması mevcut politikaların gözden geçirilmesine, yeni ihtiyaçların tespiti konusuna ve kanıta dayalı politika üretilmesine katkı sağlayacaktır. Bununla birlikte sosyal yardım programlarının türüne göre arz ya da talep odaklı olarak hizmet modelinin belirlenmesi faydalı olacaktır. İncelemede yer alan/alacak personelin alım ilanlarında özellikle son dönemde aynı ilçede ikamet etme şartı yoksul ve ihtiyaç sahibi kişilerin özelliklerinin bilinmesi bakımından önemlidir. Bununla birlikte personel arasında uyumun geliştirilmesi ve yeni personelin deneyimli personellerden danışmanlık almasının da yararlı olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Aziz, A. (2014), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri*, Nobel Yay., Ankara.
- Berkün, S. (2010), “Sosyal Hizmet Uzmanlarının Çalışma Hayatında Karşılaştıkları Mesleki Sorunlar: Bursa Örneği”, *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 21 (1) ss. 99-109.
- Batista, T. (2010), “A Case for Evidence-Based Practice”, *Columbia Social Work Review*, 1. ss. 45-53.
- Coucheir, M. ve H. Hauben (2011), “Strateji Belgesi: Sosyal Güvenlik Konusunda Avrupa Birliği Sosyal Müktesebatının Türk Mevzuatına Aktarılması”, [http://www.avrupa.info.tr/fileadmin/content/files/images/haber_arsivi/2012/strateji_belgesi.pdf (çevrimiçi)] Erişim Tarihi: 21.10.2015.
- Çetin, H. (2014), “Türkiye’de Sosyal Hizmetler ve Sosyal Yardımların Yeniden Yapılanması Üzerine Bir Değerlendirme”, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Çınar, M. Ç. (2013), “Mobil Teknolojilerin Sosyal Yardımlar Alanında Kullanılması”, (Dan. Samet Güneş, T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı), Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Uzmanlık Yeterlilik Tezi, Ankara.
- Davies, H.; Nutley, S. ve P. Smith (2000), *Introducing Evidence-Based Policy and Practice in Public Services*, “What Works? Evidence-Based Policy and Practice in Public Services”, United Kingdom.
- Du, J.; Bacon K., C. Batty, M. Carlson, A. Ferland, R. D. Hemingway, J. C. Hill, L. Ogilvie, D. Volk (2003), “Evidence-Based Practice: Beliefs, Attitudes, Knowledge, and Behaviors of Physical Therapists, 83(9) ss.786-805.
- Edmond, T.; Megivern, D., C. Williams, E. Rochman, M. Howard (2006), “Integrating Evidence-Based Practice and Social Work Field Education”, *Journal of Social Work Education*, 42(2), ss. 377-396.
- Gilgun, J. F. (2007), “The Four Cornerstones of Evidence-Based Practice in Social Work”, *Research on Social Work Practice*, Ss. 52-61, [<http://rsw.sagepub.com/content/15/1/52.abstract>].
- Head, B. (2009), *Evidence-Based Policy: Principles And Requirements*, Strengthening Evidence-based Policy in the Australian Federation, ss. 13-26.
- Karasar, N. (2005), *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, (Nobel Dağıtım), Ankara.
- Knight, C. (2013), “ ‘Social Workers’ Attitudes Toward Peer-Reviewed Literature: The Evidence Base”, *Journal of Teaching in Social Work* 33. ss. 177-195.
- Krysik, J. L. ve J. Finn (2015), *Etkili Uygulama İçin Sosyal Hizmet Araştırması*, (Çev. Ed. Doç. Dr. Ercüment Erbay), Nika Yayınevi, Ankara.
- Marshall, G. (2003), *Sosyoloji Sözlüğü*, Bilim Sanat Yayınları, Ankara.
- Neuman, L. W. (2010), *Toplumsal Araştırma Yöntemleri Nitel ve Nicel Araştırma Yaklaşımları I*, (Çev. Sedef Özge), Yayın Odası Yayıncılık, İstanbul.

O'Hare, T. (2005), "Evidence-Based for Social Workers an Interdisciplinary Approach", *Lyceum Books*, Chicago.

Öngen, Ç. (2014), "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına Bağlı Sosyal Hizmet Kuruluşlarının Sosyal Hizmet Uygulamalarında Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı: Ankara İli Örneği", Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.

Özkan Y. ve E. G. Çiftçi (2012), "Sosyal Hizmette Kanıta Dayalı Uygulamalar: Sosyal Hizmet Eğitimi Açısından İrdelenmesi", *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 23(1). ss 187-199.

Pope, N. D.; Rollins, L., J. Chaumba ve E. Risler (2011), "Evidence-Based Practice Knowledge and Utilization Among Social Workers", *Journal of Evidence-Based Social Work* 8, ss. 349-368.

Sheafor, B. W. ve C. J. Horejsi (2015), *Sosyal Hizmet Uygulaması Temel Teknikler ve İlkeler*, Nika Yayınevi, Ankara.

Sümbüloğlu, K. ve B. Akdağ (2010), *Kanıta Dayalı Tıp*, Pamukkale Üniversitesi Yayınları No:16, Denizli.

Sue, D. W.; Rasheed, N. M. ve J. M. Rasheed (2016), "Multicultural Social Work Practice A Comperency-Based Approach to Diversity and Social Justice", John Wiley & Sons, New Jersey, USA.

SYGM (Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü) (2013), *Sosyal Yardımlar İstatistik Bülteni*, Mart 2013.

Tuncay, T. (2005), "İnsani Hizmet Örgütlerinin Yönetiminde Bilişim Sistemleri", *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 16 (1). ss. 125-146.

Walker, R. (2000), "Welfare Policy: Tendering for Evidence. What Works? Evidence-Based Policy and Practice in Public Services", (Edited by how; J.O. Davies, Sandra M. Nutley and Peter C. Simitt, United Kingdom.

Yıldırım, B.; Acar, M., ve T. Tuncay (2013), "Onkoloji Alanında Sosyal Hizmet Uzmanlarının Görevleri ve Kanıta Dayalı Değerlendirme", *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 24(1). ss. 169-190.

[www.aile.gov.tr (<http://www.aile.gov.tr/haberler/aile-ve-sosyal-politikalar-bakanliginin-2015-yili-butcesinin-gorusmeleri-tbmm-plan-ve-butce-komisyonunda-tamamlandi>)], (20.04.2016).

[www.esn-eu.org. Contemporary issues in the public management of social services in Europe- European Social Network], (25.05.2015).

[<http://www.surveysystem.com/sscalc.htm>, (20.09.2014).